

Sygn. akt: III U 672/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Sylwia Wójcik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 listopada 2015r. w O.

sprawy z odwołania T. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 04.09.2015r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje T. R. prawo do emerytury od dnia 25.08.2015r.,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. na rzecz T. R. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

UZASADNIENIE

T. R. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 04.09.2015r., znak: ENMS/15/028057585, odmawiającej mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wniósł o zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia: w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. od 27.04.1974r. do 31.01.1979r. i w Zakładzie Produkcji (...) w M. od 01.02.1979r. do 15.08.1984r.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że na dzień 01.01.1999r. odwołujący udowodnił ogólny okres pracy wynoszący 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających. Zdaniem organu rentowego T. R. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 13 lat 1 miesiąc i 10 dni. Do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. od 27.04.1974r. do 31.01.1979r. i w Zakładzie Produkcji (...) w M. od 01.02.1979r. do 15.08.1984r., ponieważ

na potwierdzenie wykonywania pracy w tych okresach odwołujący przedstawił jedynie ogólne świadectwa pracy. Biorąc powyższe pod uwagę w ocenie ZUS w decyzji z dnia 04.09.2015r. prawidłowo stwierdzono, że T. R. nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury według przepisów art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25.08.2015r. T. R. złożył w ZUS wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy ustalił, że na dzień 01.01.1999r. ubezpieczony wykazał ogólny okres pracy wynoszący 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających, jednakże udokumentował na dzień 01.01.1999r. okres pracy w szczególnych warunkach jedynie w wymiarze 13 lat, 1 miesiąca i 10 dni, zamiast 15 lat. W konsekwencji zaskarżoną decyzją z dnia 04.09.2015r. ZUS odmówił odwołującemu prawa do emerytury.

T. R. w okresie od 27.04.1974r. do 31.01.1979r. był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. jako traktorzysta, wykonując prace polowe i transportowe. Następnie w okresie 01.02.1979r. do 15.08.1984r. w Zakładzie Produkcji (...) w M. pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony, wykonując prace transportowe.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: zeznania świadków: E. A., K. R., R. P. i B. P., zeznania odwołującego T. R., wszystkie dokumenty zawarte w aktach emerytalnych odwołującego.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem badania była decyzja ZUS z dnia 04.09.2015r., odmawiająca T. R. (ur. (...)) prawa do emerytury.

Zgodnie z art. 24 ust. 1b pkt 20 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wiek emerytalny ubezpieczonych urodzonych po dniu 30.09.1953r. wynosi co najmniej 67 lat.

Natomiast na podstawie art. 184 w/w ustawy w zw. z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura, jeżeli ubezpieczony spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 01.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 dla mężczyzn, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Według przepisu § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników... okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy należało uznać, że rozstrzygnięcie w sprawie było uzależnione od ustalenia czy w okresie od 27.04.1974r. do 31.01.1979r. i od 01.02.1979r. do 15.08.1984r. odwołujący pracował w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu odwołanie od decyzji z dnia 04.09.2015r. jest zasadne.

T. R. domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia: w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. od 27.04.1974r. do 31.01.1979r. i w Zakładzie Produkcji (...) w M. od 01.02.1979r. do 15.08.1984r. Zdaniem Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć te okresy.

Na okoliczność pracy odwołującego Sąd dopuścił dowód z akt emerytalnych T. R. oraz z zeznań świadków: E. A., K. R., R. P. i B. P..

Z akt ZUS, dotyczących T. R. wynika, że za żaden ze spornych okresów nie złożył on świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć okres zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. od 27.04.1974r. do 31.01.1979r.

Na okoliczność zatrudnienia w tym zakładzie (...) złożył ogólne świadectwo pracy (k. 7 akt kap.pocz.), w którym wskazano, iż był zatrudniony w okresie od 27.04.1974r. do 31.01.1979r. na stanowisku traktorzysty. Odwołujący przed Sądem wskazywał, iż w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. pracował jako traktorzysta w usługach transportowych, zimą odśnieżał i posypywał drogi piaskiem, woził drewno do produkcji celulozy, wykonywał też prace polowe.

W celu ustalenia czynności wykonywanych w (...) Sąd przesłuchał świadków: E. A. i R. P..

Świadek E. A. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. pracował w latach 1968-1993 na stanowisku traktorzysty. Zeznał, że odwołujący był traktorzystą, wykonywał prace polowe, wykonywał też prace transportowe, np. woził towary do GS-ów w M., a do O. woził płyty chodnikowe. Świadek zeznał również, że zimą zarówno on, jak i odwołujący, odśnieżali i piaskowali drogi, jeździli też po drewno do lasu.

Świadek R. P. w latach 1970-1992 był traktorzystą w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M.. Także i on zeznał, że odwołujący pracował jako traktorzysta, wykonywał prace polowe, jeździł po płyty chodnikowe do O.. Zimą do ciągnika był przypinany pług i odśnieżano drogi.

Sąd dał wiarę w/w zeznaniom, gdyż są one zgodne ze sobą, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają oraz są zgodne z ogólnym świadectwem pracy, znajdującym się w aktach emerytalnych.

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć odwołującemu okres zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. od 27.04.1974r. do 31.01.1979r. na stanowisku traktorzysty. Z treści wykazu A Działu VIII pkt 3 stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, że praca kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych jest pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu tego Rozporządzenia.

Zdaniem Sądu sam fakt, iż T. R. oprócz prac typowo transportowych wykonywał prace polowe, nie stoi na przeszkodzie uwzględnieniu spornego okresu. Zaliczenie danej pracy do prac w szczególnych warunkach uzasadnione jest tym, że praca ta przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11.04.2012r., III AUa 154/12, LEX nr 1238727). Istotne są tu wyłącznie takie czynności pracownicze, które są wykonywane w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, przy czym bierze się pod uwagę stopień uciążliwości tych czynników oraz wymagania wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia, praca ubezpieczonego musi być zatem szkodliwa dla jego zdrowia.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego, zawarte w wyroku z dnia 26.03.2014r. (IIUK 368/13, OSNP 2015/7/99) a stwierdzające, że jeżeli uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia konkretnej pracy wynika z własnej jej branżowej specyfiki, to należy odmówić tego szczególnego waloru pracy wykonywanej w innym dziale przemysłu. Natomiast w sytuacji, gdy stopień szkodliwości, czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic

w zależności od branży, w której jest wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze została przyporządkowana do innego działu przemysłu. Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był narażony na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę.

Wprawdzie Spółdzielnie Kółek Rolniczych nie należą sensu stricto do sektora transportowego gospodarki, to jednak pod poz. 3 Działu VIII Wykazu A Rozporządzenia, poza pracą kierowców ciągników, wymienione zostały również prace kierowców kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, które nie służą do transportu. Kombajny są maszynami rolniczymi, przeznaczonymi do wykonywania prac polowych i tak samo jak ciągniki (traktory), przede wszystkim są wykorzystywane w rolnictwie, głównie przy pracach polowych, nie zaś w transporcie. To samo dotyczy pojazdów gąsienicowych, przeznaczonych np. do pracy w terenie bagnistym. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego, należy przyjąć, że ustawodawca regulując tę materię w Dziale VIII, pod pozycją 3, wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., wziął pod uwagę to, że pracą w szczególnych warunkach jest też praca kierowcy kombajnu i kierowcy pojazdu gąsienicowego, które są typowymi, klasycznymi pracami w rolnictwie. Tym samym wziął pod uwagę to, że praca kierowcy ciągnika w polu (a więc w rolnictwie) jest też pracą w szczególnych warunkach. Przeciwna wykładnia wskazanych przepisów zaprzeczałaby istocie pracy w szczególnych warunkach związanej z wpływem szkodliwych czynników na organizm pracownika. Nie można również pominąć faktu, iż kierowcy ciągników nie tylko prowadzą sam ciągnik, lecz też jednocześnie muszą obsługiwać dodatkowe oprzyrządowanie, podczepiane do ciągnika a prowadzenie ciągnika wiąże się też z trudnymi warunkami jak zwiększony hałas, nadmierne drgania, nieutwardzone podłoże, po którym się poruszają i związane z tym np. zapylenie. To właśnie te warunki pracy powodują, zdaniem Sądu Okręgowego, że prace kierowców ciągników zostały zaliczone do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, czyli prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości i wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne bądź otoczenia. Przyjęcie, że tylko kierowcy ciągników czy kombajnów zatrudnieni w przedsiębiorstwach transportowych wykonują pracę w szczególnych warunkach wypaczałoby sens tej regulacji, bowiem pojazdy te są wykorzystywane nie tylko do transportu, lecz i prac polowych, przy czym także z pracami polowymi wiąże się szereg czynności transportowych. Z tych względów Sąd zaliczył do pracy w szczególnych warunkach sporny okres zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. od 27.04.1974r. do 31.01.1979r., co stanowi okres 4 lat, 9 miesięcy i 14 dni.

Do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć także okres zatrudnienia w Zakładzie Produkcji (...) w M. od 01.02.1979r. do 15.08.1984r.

W aktach emerytalnych (k. 8 a.k.p.) znajduje się świadectwo pracy z tego zakładu, wystawione w dniu 15.08.1984r., z którego wynika, że T. R. w okresie od 01.02.1979r. do 15.08.1984r. pracował jako kierowca. Odwołujący wskazywał, iż Zakład Produkcji (...) w M. zajmował się przetwórstwem runa leśnego, tzn. skupował grzyby, jagody, truskawki, następnie te owoce przetwarzał i gotowe wyroby w słoikach były rozwożone na terenie całej Polski, zaś on pracował jako kierowca samochodu ciężarowego.

Sąd w toku postępowania na okoliczność zatrudnienia odwołującego w w/w zakładzie przesłuchał świadków K. R. i B. P..

Świadek K. R. pracował w Zakładzie Produkcji (...) w M. w latach 1967-1981, jako magazynier i zastępca kierownika a świadek B. P. jako kierowca.

Z ich zeznań wynika, że T. R. pracował jako kierowca, jeździł samochodem ciężarowym marki Z. i S. o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. Samochodem marki Z. woził piach na budowę a samochodem marki S. przetwory w słoikach, wyprodukowane w przetwórni w M..

Zdaniem Sądu, w/w zeznania świadków w całości zasługują na wiarę, gdyż są one spójne, logiczne, wzajemnie się potwierdzają, uzupełniają i korelują z danym zawartymi w świadectwie pracy odwołującego.

Z treści wykazu A Działu VIII poz. 2, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, że praca kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu tegoż Rozporządzenia. Powyższe pozwala na zaliczenie T. R. do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 01.02.1979r. do 15.08.1984r., tj. 5 lat, 6 miesięcy i 15 dni.

Po dodaniu powyższego okresu do okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w M. oraz do okresu pracy w szczególnych warunkach uznanego przez ZUS, T. R. wykaże staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 23 lata 4 miesiące i 19 dni.

Odwołujący spełnia także pozostałe przesłanki konieczne do uzyskania prawa do emerytury według art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Osiągnął bowiem w dniu 29.09.2014r. wiek 60 lat, legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem pracy i w dniu 25.08.2015r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z 04.09.2015r. i przyznał T. R. prawo do emerytury od dnia 25.08.2015r.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący w toku postępowania przed ZUS nie złożył świadectw pracy w szczególnych warunkach. Sąd był więc zobowiązany przeprowadzić postępowanie dowodowe, które skutkowało zaliczeniem spornych okresów do pracy w szczególnych warunkach. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

O kosztach zastępstwa prawnego na rzecz odwołującego T. R. orzeczono w oparciu o art. 98 kpc. Wysokość kosztów ustalono na podstawie § 12 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Uwzględniając nakład pracy pełnomocnika i fakt, iż w sprawie przeprowadzono tylko jedną rozprawę Sąd przyznał pełnomocnikowi wynagrodzenie w najniższej stawce.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.